

גיליון מספר 23 – יוני 2013

טיפים שימושיים לכתיבה - משולחנו של צוות העברית באכסניית הלשון במכללה¹

התאהבתי בה..... בלשון העברית!

הפעם: על "טוב", "נפלא" ודומיהם

רבים הם הביטויים והמילים בעברית המביעים את המשמעות של "טוב"

אלה משמשים ברמות השונות של הלשון - מן הלשון הגבוהה ועד המדוברת;
הנה כמה מהם לסיומה של שנת הלימודים תשע"ג

**גַּלַת הַפּוֹתֶרֶת?! לֹא בָּא כְּבֶשֶׁם הַזֶּה?! הַדְּבָדְבֹן שֶׁבְקֶצֶפֶת?! סְפִינַת הַדָּגָל?!
פְּצָצוֹת לְגַבּוֹת?! גְּדוֹל מֵהַחַיִּים?!**

²דוגמות:

בלשון גבוהה: גַּלַת הַפּוֹתֶרֶת

המשמעות: 1. כדור בראש כותרת; 2. [בהשאלה] פסגה, שיא, הישג גדול ביותר המקור: עֲמֻדִים שְׁנַיִם וְגַלַת הַפּוֹתֶרֶת אֲשֶׁר-עַל-רֹאשׁ הָעַמּוּדִים [מלכים א, ז, מא].

בלשון גבוהה: לֹא בָּא כְּבֶשֶׁם הַזֶּה

המשמעות: אין כמוהו, מצוין המקור: **לֹא בָּא כְּבֶשֶׁם הַזֶּה** (הַזֶּה) אֲשֶׁר-נִתְּנָה מִלְּפֶת-שָׂבָא [על פי מלכים א, י, יז].

וכן - אחד מיני אלף; אין בלתו; אין לו אח ורע; אין שני לו; העדית שבעדית; השאור שבעיסה; משכמו ומעלה ועוד.

בלשון בינונית: הַדְּבָדְבֹן שֶׁבְקֶצֶפֶת

המשמעות: הטוב ביותר

המקור: תרגום שאילה מן האנגלית – The cherry on the cake/top.

בלשון בינונית: סְפִינַת הַדָּגָל

המשמעות: משובח במיוחד

¹ ד"ר עדית שר - מרכזת, זהבה קב-ונקי, אוסנת שריג

² הדוגמות לקוחות מן הניבון הישראלי המקיף לביטויים עממיים, מאיה פרוכטמן, עדית שר, ציפי שחורי-רובין, 2010.

המקור: העברית החדשה; בספינה הרשמית שייצגה את המדינה (כל מדינה) והפכה לביטוי המציין את סמל המוצר המובחר.

וכן - אחד ויחיד; אין כדוגמתו; אין כמוהו; הטוב שבטוב; היהלום שבכתר; המובחר שבמובחר; יחיד בדורו; יחיד במינו ועוד.

 בלשון מדוברת: פְּצוֹת לְגִבוֹת

המשמעות: הטוב ביותר, מעולה

המקור: מן הסלנג, מן הרכילות במקומונים דרך תכנית הסטירה "ארץ נהדרת" בשנות ה-2000. קדמה לביטוי המילה "פצצה" שתורגמה מ"בומבה" קודמתה.

 בלשון מדוברת: גְּדוֹל מֵהַחַיִּים

המשמעות: יוצא דופן

המקור: תרגום שאילה מן האנגלית larger than life והתפתח מביטוי קודם larger as life.

וכן - אחלה יום/שנה; אין מילים; אין עליה; גדול; הטופ שבטופ; הכול דבש; הכי בעולם; הכי-הכי; הצעקה האחרונה; הקרם של הקרם; תבל על הזמן; מדהים; משהו מהסרטים; משהו-משהו; סוף הדרך; ענק!/ענקי!; עשר!; ע-שר!; שיחק אותה ועוד.

אמור מעתה איזה שנה הייתה לנו??

איזה חופשה תהיה לנו??

שיהיה לנו קיץ שְׁ...

'אין לו אח ורע'; 'יחיד בדורו'; 'סוף הדרך'!!!